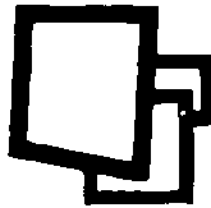

چگونه محتوای الکترونیکی تهیه کنیم؟

راهنمای عمل - آموزش گام به گام

اعظم ملایی نژاد - غلامرضا حمیدزاده

سرشناسه : ملایبی نژاد، اعظم
عنوان و نام پدیدآور : چگونه محتوای الکترونیکی تهیه کنیم؟ راهنمای عمل - آموزش گام به گام -
اعظم ملایبی نژاد، غلامرضا حمیدزاده.
مشخصات نشر : تهران: مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه)، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری : ۸۰ ص.
شابک : 978-964-08-0427-8
وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : آموزش به کمک کامپیوتر
موضوع : سیستم‌های چندرسانه‌ای
موضوع : آموزش از راه دور - آموزش به کمک کامپیوتر
شناسه افزوده : حمیدزاده، غلامرضا
شناسه افزوده : سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی. مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان
(انتشارات مدرسه).
رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۰ ج ۸ / م ۷ / ۵ / ۱۰۲۸ LB
رده‌بندی دیویی : ۳۷۱/۳۳۴
شماره کتابشناسی ملی : ۲۶۶۰۵۱۴

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
وزارت آموزش و پرورش

چگونه محتوای الکترونیکی تهیه کنیم؟
راهنمای عمل - آموزش گام به گام
اعظم ملایبی نژاد - غلامرضا حمیدزاده
طراح گرافیک: علی دانشور

چاپ اول: ۱۳۹۰
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
لینوگرافی: چاپ و صحافی از: چاپ خجسته
قیمت: ۴۰۰۰۰ ریال
حق چاپ محفوظ است

شابک ۸ - ۰۴۲۷ - ۰۸ - ۹۶۴ - ۹۷۸
ISBN 978-964-08-0427-8

نشانی: تهران: خیابان سپهبد لرنی، پل کریمخان زند، کوچه شهید محمود حقیقت‌طلب، شماره ۸

تلفن: ۸۸۸۰۰۳۲۴-۹ دورنویس (فاکس): ۸۸۹۰۳۸۰۹

www.enma.ir

فهرست مطالب

پیشگفتار

۷

فصل اول: مدرسه هوشمند

۱۱

مقدمه

۱۱

تعریف مدرسه هوشمند

۱۲

ویژگیهای مدرسه هوشمند

۱۳

مدل مفهومی مدرسه هوشمند

۱۵

تهیه محتوای آموزشی مورد نیاز در مدارس هوشمند توسط معلمان

۱۶

فصل دوم : تولید محتوای الکترونیکی

۱۸

مقدمه

۱۸

محتوای الکترونیکی چیست؟

۱۹

عوامل کلیدی در طراحی و تولید محتوای الکترونیکی

۱۹

اجزای محتوای الکترونیکی

۲۰

۲۱	تولید چند رسانه‌ای
۲۲	اصول طراحی چند رسانه‌ای
۲۵	فصل سوم: گام‌های تولید محتوای الکترونیکی
۲۵	مقدمه
۲۵	گام‌های تهیه محتوای الکترونیکی
۲۷	۱. تدوین طرح درس
۳۰	۲. تبدیل طرح درس به سناریوی آموزشی
۳۲	۳. تهیه استوری بورد
۳۵	راهنمایهای اجرایی برای تولید محتوای الکترونیکی از نوع چند رسانه‌ای ...
۳۶	آشنایی با برخی نرم‌افزارهای تولید چند رسانه‌ای
۴۶	فصل چهارم: نمونه‌های عملی طراحی آموزش
۴۶	نمونه طرح درس ۱ - علوم اجتماعی دوره راهنمایی
۴۸	نمونه تبدیل طرح درس ۱ به سناریوی آموزشی
۴۹	نمونه سازمان‌دهی محتوا
۵۱	نمونه تبدیل سناریوی آموزشی (۱) به استوری بورد
۵۳	نمونه طرح درس ۲ - علوم دوره ابتدایی
۵۶	نمونه تبدیل طرح درس ۲ به سناریو - علوم دوره ابتدایی
۵۸	نمونه سازمان‌دهی محتوا
۵۹	نمونه تبدیل سناریوی آموزشی (۱) به استوری بورد
۶۱	نمونه طرح درس ۳ - جغرافیا دوره ابتدایی
۶۳	نمونه تبدیل طرح درس ۳ به سناریوی آموزشی
۶۴	نمونه سازمان‌دهی محتوا
۶۵	نمونه تبدیل سناریوی آموزشی (۳) به استوری بورد

۶۷	نمونه طرح درس ۴- دوره ابتدایی
۶۸	نمونه تبدیل طرح درس ۴ به سناریو - فارسی دوره ابتدایی
۷۰	فصل پنجم : معیارهای تولید محتوای الکترونیکی
۷۰	مقدمه
۷۰	معیارهای تولید محتوای الکترونیکی
۷۶	خود را بیازمایید
۷۹	منابع

پیشگفتار

با توجه به آنچه که درباره همه عوامل اثرگذار بر فرایند یاددهی و یادگیری گفته می‌شود، مطالعات اخیر درباره نقش معلم در آموزش، همگی بر این نکته تأکید دارند که کیفیت تدریس معلم، مهم‌ترین عامل اثربخش در یادگیری دانش‌آموز است. یافته‌های پژوهشی دلالت بر این دارد که تأثیرگذاری معلمان بر آموزش کودکان، آن‌چنان قوی است که تنها گوناگونی در کیفیت آموزشی آنان می‌تواند سبب ایجاد تفاوت‌های عظیم در عملکرد کودکان با بافتهای اقتصادی و اجتماعی متفاوت شود. بنابراین، می‌توان ادعان داشت آموزش معلم بیش از هر چیز دیگر می‌تواند عملکرد علمی دانش‌آموزان را توسعه دهد (دارلینگ هامند^۱، ۲۰۰۳). لذا اگر واقعاً می‌خواهیم یادگیری دانش‌آموزان را بهبود بخشیم، باید حرفه تدریس را توسعه دهیم (گریگوریان، ۲۰۰۱). هر چند همه معتقدند که باید معلم کارآمد و مؤثر داشته باشیم، لیکن کمتر کسی می‌داند تدریس مؤثر چیست و فرایند تغییرات آن چگونه بوده است. در گذشته معلم شایسته و مؤثر را فردی می‌دانستند که کلاس درس را به خوبی اداره و تمام بخشهای کتاب درس را تدریس کرده و از یادگیری دانش‌آموزان خود مطمئن باشد. در صورتی که امروزه یک معلم خوب بودن، بستگی به این واقعیت دارد که در کلاس درس او، دانش‌آموزانی با

شرایط و تواناییهای متفاوت وجود داشته باشند و به هر کدام از آنان طوری کمک کند که به سطحی بی سابقه از عملکرد علمی دست یابند. برای این که یک معلم بتواند موفق باشد، باید از مراحل رشد کودکان، سبکهای مختلف یادگیری، اصول آموزشی و راههای گوناگون نزدیک شدن به کودکان آگاه باشد و به جز احاطه بر موضوع درسی، بر چگونگی ارزشیابی، مدیریت کلاس، برنامه درسی و کاربرد فناوریهای اطلاعات و ارتباطات کاملاً واقف باشد (هیندز^۱، ۲۰۰۲).

امروزه معلمان موفق کسانی هستند که به جای استفاده از یک رویکرد ثابت و خشک برای تدریس در کلاس درس، استراتژیهای متفاوت تدریس همراه با سبکهای مختلف را به کار گیرند. معلمان اثربخش افرادی هستند که تدریس خود را با نیازهای مختلف دانش آموزان تنظیم کنند و ابعاد متفاوت اهداف آموزشی و انواع روشها را به خوبی بشناسند. توانایی معلمان برای سازماندهی مواد آموزشی، پرسیدن سؤال، استفاده از عقاید دانش آموزان و ارائه توضیحات لازم به دانش آموزان جست و جوگر و کنجکاو، از متغیرهای مهمی است که در چگونگی یادگیری دانش آموزان تأثیر می گذارد. با توجه به این که امروزه برای معلمان نقشها و مسئولیتهای بسیاری تعریف شده است و از آنان انتظار می رود که به آموزش، مدیریت کلاس درس، توجه به تغییرات برنامه درسی، نوآوریهای آموزشی، به کارگیری فناوری، همکاری با والدین و خدمات اجتماعی و... بپردازند، لازم است سیاست گذاری در زمینه آموزش و رشد معلمان توسعه یابد تا برای بیش تر کردن اثربخشی آنان، دامنه وسیعی از نقشهای متفاوت آنها پوشش داده شود (ملایی نژاد، ۱۳۸۷).

با ظهور عصر اطلاعات و جامعه اطلاعاتی، یکی از نقشهایی که انتظار می رود معلم اثربخش در این عرصه ایفا کند، استفاده از دستاوردهای فناوریهای اطلاعاتی و ارتباطی در عرصه آموزش است. امروزه یادگیری الکترونیکی موجب شده است که آموزش فارغ از زمان و مکان دردسترس همگان قرار گیرد. از آن جا که معلم، مهم ترین رکن آموزش محسوب می شود، لذا تولید محتوای الکترونیکی از سوی او می تواند

به کیفیت بخشی محیط یاددهی - یادگیری کمک مؤثری کند. در تولید محتوای الکترونیکی، باید مجموعه دانش، تجربه و خبرگی معلم و قواعد آموزشی با هم ترکیب شود و به صورت یک محتوای آموزشی در محیطی الکترونیکی به فراگیر عرضه گردد، تا منجر به هم‌پوشانی روشها، افزایش مزیتها و کاستن از نقاط ضعف هر کدام شود. این کتاب بر این پایه نگاشته شده است که معلمان عزیز می‌توانند برای کیفیت بخشی به کلاس درس خود و توانمندسازی دانش‌آموزان، محتوای الکترونیکی تهیه کنند. هرچند طراحی و تولید محتوای الکترونیکی، به ویژه از نوع چندرسانه‌ای، نیاز به اقدامی مشارکتی و گروهی دارد، اما معلم در این میان به عنوان طراح آموزش، نقشی اساسی دارد و می‌تواند مدیریت این پروژه را برعهده گیرد.

استفاده از محتوای الکترونیکی، امری رایج در مدارس هوشمند و از ویژگیهای عمده این مدارس به‌شمار می‌رود، لیکن معلمان در سایر مدارس هم که مجهز به سایت رایانه‌ای و شبکه اینترنت هستند، می‌توانند اقدام به تولید محتوای الکترونیکی کنند. معلمان نوآور ثابت کرده‌اند که حتی در دورافتاده‌ترین نقاط کشور نیز می‌توانند از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات برای اثربخشی به آموزش استفاده کنند. این امر می‌تواند با مشارکت دانش‌آموزان نیز انجام گیرد.

کتاب حاضر در پنج فصل تهیه شده است. در فصل اول به طور اجمال به ویژگیهای مدارس هوشمند پرداخته‌ایم. در فصل دوم تهیه محتوای الکترونیکی و در فصل سوم گامهای تولید محتوای الکترونیکی مورد بررسی قرار گرفته است. در فصل چهارم نمونه‌های عملی طراحی آموزشی از تدوین طرح درس تا تهیه استوری بورد و در فصل پنجم، معیارهای تولید محتوای الکترونیکی ارائه شده است.

امید است این کتاب بتواند معلمان و نیز سایر طراحان آموزش را در طراحی آموزشی برای تولید محتوای الکترونیکی یاری رساند.

بدیهی است نظرها، پیشنهادهای سازنده شما می‌تواند ما را در کیفیت بخشی و اصلاح و بهبود بخشهای کتاب یاری کند.

نشانی الکترونیکی: Hamidzade@roshd.ir